Lietas Nr. A420451413
Lietas arhīva Nr. A42-01424-14/27

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 11.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Pūcīte

ar tulku Zoju Augustausku,

piedaloties pieteicējai /pers. A/, atbildētājas Rīgas domes Labklājības departamenta pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/ un Rīgas Sociālā dienesta pilnvarotajai pārstāvei /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Rīgas Sociālajam dienestam piešķirt pieteicējai dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas Sociālā dienesta (turpmāk – RSD) 2013.gada 24.maija lēmumu Nr.RSD-13-4106-ap (turpmāk – Sākotnējais lēmums) pieteicējai /pers. A/ atteikts piešķirt dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei par 2013.gadu *(lietas 30. – 31.lapa)*.

Pieteicēja Sākotnējo lēmumu pārsūdzēja *(lietas 29.lapa).*

[2] Ar Rīgas domes Labklājības departamenta (turpmāk – Departaments) 2013.gada 20.jūnija lēmumu Nr.DL-13-397-ap (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts *(lietas 6.lapa)*.

Lēmums pamatots ar turpmāko.

[2.1] Rīgas domes 2013.gada 15.janvāra saistošo noteikumu Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā" (turpmāk – Noteikumi Nr.202) 33.1.apakšpunkts noteic, ka, pieprasot dzīvokļa pabalstu, klientiem jāuzrāda īres vai/un apsaimniekošanas līguma oriģināls, kas apliecina personas tiesības lietot dzīvojamo telpu.

No Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas un Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas izriet, ka dzīvokļa īpašniekam jāpiedalās dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, tajā skaitā obligāti jāveic dzīvojamās mājas uzturēšana.

[2.2] Saskaņā ar Rīgas pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvajā sistēmā pieejamo informāciju pieteicēja dzīvo tai piederošā dzīvoklī /adrese A/. Līdz ar to pieteicējai jāpiedalās dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, nodrošinot obligāti veicamās dzīvokļa pārvaldīšanas darbības, kuras, pamatojoties uz apsaimniekošanas līgumu ar dzīvokļa īpašnieku, pieteicējas dzīvojamā mājā veic SIA „Rīgas namu pārvaldnieks".

Tā kā pieteicēja nav noslēgusi apsaimniekošanas līgumu ar SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", tad pieteicēja kā dzīvokļa īpašniece nepilda Dzīvokļu īpašuma likumā noteiktos pienākumus. Dzīvokļa pabalstu var piešķirt tikai pēc apsaimniekošanas līguma uzrādīšanas.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja to pārsūdzēja, 2013.gada 19.jūlijā iesniedzot pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā *(lietas 4. – 5.lapa)*.

Pieteikumā norādīts, ka pieteicēja dzīvo tai piederošā dzīvoklī /adrese A/, tomēr pati dzīvojamā māja – /adrese/ pieder kopīpašniekiem, kas nav noslēguši koplīgumu ar SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu. Pieteicēja nevar patstāvīgi noslēgt apsaimniekošanas līgumu ar SIA „Rīgas namu pārvaldnieks".

[4] 2013.gada 27.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Departamenta rakstveida paskaidrojums *(lietas 26. – 27.lapa)*.

Papildus Lēmumā minētajam paskaidrojumā norādīts, ka pieteicējas ģimenei ar RSD 2013.gada 25.septembra lēmumu Nr.RSD-13-7046-ap atteikts arī trūcīgās ģimenes statuss, jo pieteicēja ir atteikusies no Nodarbinātības valsts aģentūras bezdarbnieka statusa, kā arī nav nokārtojusi mātes personas apliecinošos dokumentus.

[5] Lietā atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē uzaicināta līdzatbildētāja iestāde RSD. 2014.gada 7.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts RSD rakstveida paskaidrojums, kurā norādīts, ka RSD uzskata pieteicējas pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu *(lietas 68. – 69.lapa)*.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja un lūdza to apmierināt.

Savukārt Departamenta un RSD (turpmāk kopā – līdzatbildētājas) pilnvarotās pārstāves tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[8] Lietā izšķirams jautājums, vai pieteicējai pienākas sociālā palīdzība no pašvaldības sociālā pabalsta veidā, proti, vai pieteicējai ir piešķirams dzīvokļa pabalsts kurināmā iegādei.

[9] Administratīvo tiesu judikatūrā konsekventi atzīts, ka, izlemjot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai *ex officio* ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Tādējādi, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu vai nav *(sk., piemēram, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2007.gada12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu)*.

Ievērojot minēto, tiesai jāpārbauda, vai pieteicējai ir tiesības uz sociālās palīdzības saņemšanu. Vienlaikus tiesa secina, ka, atbilstoši Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta judikatūrai, gadījumā, kad tiek izlemts jautājums par tāda administratīvā akta izdošanu, kas saistīts ar sociālo palīdzību, ir jāvērtē tās tiesību normas, kas bija spēkā laikā, kad persona attiecīgo palīdzību lūdza *(sk., piemēram, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 20.maija sprieduma lietā Nr.SKA-102/2011 5.punktu un 2009.gada 4.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-379 8.punktu)*. Līdz ar to turpmāk analizētās tiesību normas citētas redakcijā, kas bija spēkā laikā, kad pieteicēja vērsās pašvaldībā ar iesniegumu sociālās palīdzības saņemšanai.

[10] Sociālās palīdzības sniegšanas kārtību un kritērijus tās saņemšanai noteic Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums, kura mērķis ir noteikt sociālā darba, sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanas un saņemšanas principus, to personu loku, kurām ir tiesības saņemt šos pakalpojumus un palīdzību, kā arī sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas un finansēšanas principus (2.pants).

Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 32.pantu sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darbspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā.

Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 5.pantam, kas noteic sociālās palīdzības sniegšanas pamatprincipus, sociālo palīdzību klientam sniedz, pamatojoties uz viņa materiālo resursu — ienākumu un īpašuma novērtējumu [..]. Arī atbilstoši šā

likuma 34.panta pirmajai daļai pašvaldības sociālais dienests pēc personas un tās ģimenes locekļu ienākumu un citu materiālo resursu izvērtēšanas lemj par sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu personai, kas pabalstu pieprasījusi.

Tātad, lai izlemtu jautājumu, vai personai ir sniedzama sociālā palīdzība, primāri nepieciešams novērtēt šīs personas materiālo stāvokli, tai skaitā ienākumus, un šīs personas atbilstību sociālā pabalsta saņēmēja statusam, lai konstatētu, vai sociālā palīdzība nepieciešama palīdzības pieprasītāja pamatvajadzību apmierināšanai.

Tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka lietā nav pastāvējis strīds, ka pieteicējas materiālais stāvoklis bija tāds, kas deva viņai tiesības sagaidīt sociālo palīdzību no RSD.

[11] Tai pat laikā, lai persona saņemtu sociālo palīdzību, viņai ir jāatbilst ne tikai faktiskajiem kritērijiem (atbilstošs materiālais stāvoklis), bet tai arī jāizpilda tiesību normās noteiktās formālās prasības.

Atbilstoši Noteikumu Nr.202 33.punktam, pieprasot dzīvokļa pabalstu, klients papildus saistošo noteikumu 3.1.un 3.2.apakšpunktā minētajiem dokumentiem (*rakstveida iesniegums, kuru parakstot, pilngadīgās personas dod RSD atļauju izmantot pašvaldības un valsts datu reģistros pieejamo informāciju par sevi un ģimenes locekļiem; ienākumus un materiālos resursus apliecinošus dokumentus par sevi un ģimenes locekļiem*) uzrāda ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītu maksājumu kvīšu oriģinālus (iesniedzot kopijas) par iepriekšējo vai kārtējo mēnesi un vienu no 33.1.un 33.2.apakšpunktā minētajiem dokumentiem, kas apliecina personas tiesības lietot dzīvojamo telpu: īres un/vai apsaimniekošanas līguma oriģinālu (33.1.apakšpunkts); grupu mājas (dzīvokļa) vai īslaicīgas uzturēšanās mītnes pakalpojuma saņēmēji – līguma par sociālā pakalpojuma saņemšanu oriģinālu (33.2.apakšpunkts).

Konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem neizriet, ka pieteicēja nebūtu sniegusi iepriekš minētajos noteikumos iesniegšanai noteiktos dokumentus, kā vien to kā dēļ RSD pieteicējai ir atteicis dzīvokļa pabalstu, proti, pieteicēja, pieprasot pabalstu, neiesniedza RSD apsaimniekošanas līgumu.

Kā izriet no pieteicējas sniegtās informācijas, viņa nav ne ar vienu personu, tostarp SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", noslēgusi apsaimniekošanas līgumu, kā arī to netaisoties darīt.

[12] Kā redzams no Noteikumu Nr.202. 33.1.apakšpunkta redakcijas, tad īres vai apsaimniekošanas līguma uzrādīšanas mērķis ir, lai iestāde pārliecinātos par to, ka personai ir tiesisks pamats lietot konkrēto dzīvojamo telpu attiecībā uz kuru tiek prasīts dzīvokļa pabalsts.

Kā izriet no ieraksta zemesgrāmatā un ko arī neapšauba līdzatbildētājas, nekustamais īpašums /adrese A/, kurā dzīvo pieteicēja, ir pieteicējai piederošs nekustamais īpašums.

Saskaņā ar Zemesgrāmatu likuma 1.pantu zemesgrāmatās ieraksta nekustamus īpašumus un nostiprina ar tiem saistītās tiesības. Zemesgrāmatas ir visiem pieejamas, un to ierakstiem ir publiska ticamība.

Tādējādi secināms, ka, lai pārliecinātos, vai personai ir tiesisks pamats lietot konkrēto dzīvojamo telpu, ir pietiekami konstatēt, ka konkrētais nekustamais īpašums atrodas personas īpašumā.

Turklāt, tiesa piekrīt pieteicējas norādītajam, ka teleoloģiski (mērķis un jēga) tulkojot Noteikumu Nr.202 33.punktu, minēto noteikumu 33.1.apakšpunktā noteiktie obligāti iesniedzamie dokumenti ir paredzami iesniegšanai dzīvojamās telpas izīrētājam vai citai personai, kurai nav īpašumtiesību uz konkrēto telpu.

Vienlaicīgi tiesa noraida līdzatbildētāju pārstāvju tiesas sēdē sniegto argumentu, ka apsaimniekošanas līguma noslēgšana un iesniegšana iestādei pierāda, ka persona reāli izmanto konkrētās dzīvojamās telpas. Tiesa norāda, ka apsaimniekošanas līguma esība neliedz personai savā dzīvesvietā iemitināt kādu trešo personu un pašai tajā faktiski nedzīvot. To, vai persona faktiski dzīvo konkrētajā dzīvesvietā, var noskaidrot pati iestāde (RSD), veicot personas uzrādītās dzīvesvietas apsekošanu. Turklāt konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem neizriet, ka līdzatbildētājas apšaubītu, ka pieteicēja reāli mitinās viņai piederošajā nekustamajā īpašumā /adrese A/.

Tāpat tiesa noraida līdzatbildētāju pārstāvju tiesas sēdē norādīto, ka pārvaldīšanas līgums ir nepieciešams, lai iestāde zinātu, kuram tieši ir pārskaitāms personai piešķiramais pabalsts par izdevumiem sakarā ar dzīvojamās telpas uzturēšanas izmaksām.

Kā izriet no lietas materiāliem un tiesas sēdē pušu sniegtajiem paskaidrojumiem, tad pieteicēja dzīvokļa pabalstu ir prasījusi kurināmā iegādei, jo daudzdzīvokļu mājā /adrese/, kurā atrodas pieteicējai piederošais dzīvoklis Nr.9A, ir krāsns apkure. Nedz no lietas materiāliem, nedz no atbildētāju sniegtajiem paskaidrojumiem neizriet, ka SIA „Rīgas namu apsaimniekotājs" sniegtu konkrēta veida pakalpojumu, piegādātu māju iedzīvotājiem kurināmo. Tādējādi apsaimniekošanas līguma ar SIA „Rīgas namu apsaimniekotājs" iesniegšana RSD līdzatbildētāju pārstāvju norādīto iemeslu dēļ ir apšaubāma.

[13] Tiesa konstatē, ka Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļa noteic, ka dzīvokļa īpašniekam ir pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā. Arī Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas nodrošināšana (tajā skaitā ar dzīvojamās mājas pārvaldīšanu saistītu lēmumu pieņemšana, darījumu slēgšana) ir dzīvojamās mājas īpašnieka pienākums.

Savukārt Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5.panta otrā daļa noteic, ka ar dzīvojamās mājas pārvaldīšanu saistīti lēmumi dzīvokļu īpašumu mājā tiek pieņemti Dzīvokļa īpašuma likumā noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 16.panta pirmajai daļai dzīvokļu īpašnieku kopība ir tiesīga izlemt ikvienu jautājumu, kas attiecas uz kopīpašumā esošo daļu. Minētā panta otrā daļa cita starpā noteic, ka vienīgi dzīvokļu īpašnieku kopība ir tiesīga pieņemt lēmumu par kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanas formu, atsevišķu vai visu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību uzdošanu pārvaldniekam, dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumu noteikšanas un maksāšanas kārtību.

Savukārt atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 1.panta 3.punktam, dzīvojamās mājas pārvaldītājs ir dzīvojamās mājas īpašnieks vai pārvaldnieks.

Ņemot iepriekš minēto kopsakarā, tiesa secina, ka tiesību normas, kaut arī uzliek dzīvojamās mājas (dzīvokļa) īpašniekm pienākumu nodrošināt dzīvojamās mājas, tostarp daudzdzīvokļu mājas domājamās daļas, pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pienākumu, tomēr neuzliek par pienākumu personai slēgts apsaimniekošanas līgumu ar trešo personu.

Turklāt, ja dzīvojamā telpa ir daudzdzīvokļu mājas sastāvā, kur katrs dzīvokļu īpašums ir citas personas īpašumā, tad lēmums par apsaimniekošanas veidu, tostarp par apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēja izvēli (ja paši mājas īpašnieki tieši nenodrošina mājas apsaimniekošanu), ir pieņemams dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē.

Tādējādi, ja tiek pieņemts lēmums par apsaimniekotāja pakalpojumu saņemšanu, apsaimniekošanas līgums tiek slēgts ar visu mājas īpašnieku kopību, nevis ar katru dzīvokļa īpašnieku atsevišķi.

Kā izriet no pieteicējas sniegtajiem paskaidrojumiem, dzīvojamās mājas īpašnieki nav noslēguši ar SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" apsaimniekošanas līgumu. Uz pretējo tiesai arī nenorādīja līdzatbildētāju pārstāves.

Tādējādi, ņemot vērā iepriekš minēto, līdzatbildētāju pieteicējai izvirzītais prasījums slēgt apsaimniekošanas līgumu ar SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", lai pieteicēja saņemtu dzīvokļa pabalstu, ir atzīstama par prettiesisku.

[14] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka RSD un vēlāk Departaments, atsakot pieteicējai sociālo palīdzību, pamatojoties uz Noteikumu Nr.202 33.1.punktu, ir rīkojies formāli un vadījies no minētās normas vārdiskās izteiksmes (obligāti iesniegt apsaimniekošanas līgumu fakta par tiesībām lietot dzīvojamo telpu pierādīšanai). Tomēr nav ņēmis vērā tiesību normas mērķi sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darbspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā.

[15] Noteikumu Nr.202. 40.punkts noteic, ja Sociālais dienests pieņem lēmumu piešķirt klientam šo saistošo noteikumu 19.2.apakšpunktā minēto pabalstu (*dzīvokļa pabalstu*), ikmēneša pabalsta summu pārskaita pakalpojumu sniedzējiem (mājokļa īpašniekam, nama apsaimniekotājam, komunālo pakalpojumu sniedzējiem u.c.). Ja objektīvu apstākļu dēļ tas nav iespējams, pabalstu pārskaita klienta norādītajā norēķinu kontā vai izmaksā klientam skaidrā naudā, klienta lietā norādot izmaksas veida pamatojumu.

Tādējādi secināms, ja personas lūgums pēc dzīvokļa pabalsta ir apmierināms, iestāde, lai nodrošinātu, ka piešķirtais pabalsts netiek iztērēts citu vajadzību apmierināšanai, tiek samaksāts tieši pakalpojuma sniedzējam. Izņemot, ja tam pastāv objektīvi šķēršļi.

Tā kā pieteicēja lūdz viņai piešķirt dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei par pagājušu laika periodu, proti, 2013.gadu, tad tiesai ir jāvērtē, vai pieteicējai objektīvi ir bijuši izdevumu saistībā ar kurināmās iegādi minētajā laikā.

Izvērtējot lietas materiālus, tiesa neatrod pierādījumus tam, kas varētu kalpot par iemeslu apmierināt pieteicējas prasījumu, proti, pieteicēja nav iesniegusi nedz līdzatbildētājām, nedz arī tiesai pierādījumus par to, ka viņai 2013.gadā bija radušās izmaksas sakarā ar kurināmā iegādi.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu RSD piešķirt pieteicējai dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei, ir noraidāms.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Rīgas sociālajam dienestam piešķirt pieteicējai dzīvokļa pabalstu kurināmā iegādei.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Pūcīte